

Теоретичні аспекти оптимізації оборотних коштів підприємства

Насібова О.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Придатченко Б.Ю.

студент
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Статтю присвячено дослідженню економічної сутності оборотних коштів та їх організації на підприємстві. Проведено аналіз наукових підходів вітчизняних та закордонних авторів стосовно трактування поняття «оборотні кошти». Розглянуто основні фактори, що лежать в основі визначення оптимальної структури оборотних коштів, яка б відповідала сучасним умовам існування вітчизняних підприємств.

Ключові слова: оборотні кошти, оборотні активи, оборотні фонди, оборотний капітал, оборотні засоби, оптимальна структура оборотних коштів, управління оборотними активами.

Nasibova O.V., Pridatchenko B.Y. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОПТИМИЗАЦИИ ОБОРОТНЫХ СРЕДСТВ ПРЕДПРИЯТИЯ

Статья посвящена исследованию экономической сущности оборотных средств и их организации на предприятии. Проведен анализ научных подходов отечественных и зарубежных авторов относительно трактовки понятия «оборотные средства». Рассмотрены основные факторы, лежащие в основе определения оптимальной структуры оборотных средств, соответствующей современным условиям существования отечественных предприятий.

Ключевые слова: оборотные средства, оборотные активы, оборотные фонды, оборотный капитал, оптимальная структура оборотных средств, управление оборотными активами.

Nasibova O.V., Pridatchenko B.Y. THEORETICAL ASPECTS OF OPTIMIZATION OF WORKING MEANS OF THE ENTERPRISE

The article is devoted to the study of the economic essence of working capital and their organization at the enterprise. The author analyzes the scientific approaches of domestic and foreign authors concerning the interpretation of the concept of "current assets". The main principles underlying the determination of the optimal structure of working capital that are in line with the current conditions of the existence of domestic enterprises are considered.

Keywords: working capital, current assets, working capital, working capital, working capital, optimal structure of working capital, management of working assets.

Постановка проблеми. В останнє десятиліття функціонування економіки України зумовило виникнення низки надзвичайно гострих проблем діяльності вітчизняних підприємств. Серед них питання стану, забезпечення та ефективного управління оборотними коштами посідає особливе місце, оскільки вони займають чи не найбільшу питому вагу у вирішенні завдань щодо ефективного управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання. Незважаючи на тривалий період існування категорії «оборотні (обігові) кошти», єдності думок щодо їх сутності нині

ще не досягнуто. Тому зацікавленість до цієї категорії через визначальну роль у ринковому механізмі господарювання, вплив на низку найсуттєвіших показників діяльності підприємства не лише не знижується, а навпаки – має посилитися.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробки у сфері політики управління оборотними коштами ведуться досить давно та знайшли своє відображення в монографіях цілої низки закордонних вчених, таких як І. Ансофф [2], Ю. Брігхем [3], Б. Коласс [4], Ю. Мездриков [5], В. Хохлов [6]. Серед вітчиз-

няних учених-економістів, які присвятили свої праці питанням ефективного управління оборотними коштами і проблемам раціонального використання джерел їх формування як у теоретичному, так і в прикладному аспектах, відмітимо І. Бланка [7], В. Кігеля [8], А. Руденка [9], Л. Лахтіонову [10] та інших.

Постановка завдання. Мета статті – аналіз та уточнення підходів до визначення сутності категорії «оборотні кошти», удосконалення характеристики терміна.

Виклад основного матеріалу дослідження. Господарська діяльність підприємств сфери матеріального виробництва і сфери послуг щодо створення та реалізації продукції (робіт, послуг) здійснюється в процесі поєднання основних засобів (засоби виробництва) та оборотних засобів (предметів праці) у вигляді запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів, палива, тари, запасних частин тощо і самої праці. Оборотні засоби, так само як основні засоби, функціонують у сфері виробництва і вважаються засобами виробництва. Для того щоб процес виробництва здійснювався безперервно, потрібно постійно інвестувати кошти в ці елементи.

Оборотні активи є однією із складових частин майна підприємств і знаходяться в постійному русі, здійснюючи відповідний кругообіг, переходячи з грошових засобів у виробничі запаси, з виробничих запасів у незавершене виробництво, з незавершеного виробництва у готову продукцію. Тим самим здійснюється, змінюючи форми руху, їх безперервний оборот. При цьому відбувається постійна і закономірна зміна форм авансованої вартості: з грошової вона переходить в товарну, потім у виробничу і знову у товарну і грошову.

Таким чином, в умовах товарно-грошових відносин вартість оборотних активів взагалі авансується, а не витрачається, оскільки вона, проходячи різні фази кругообігу, знову повертається до свого вихідного пункту.

Слід зазначити, що багато визначень терміна «оборотні кошти» являють собою непогодженість із боку фінансової й класичної економічної науки. Деякі автори ототожнюють поняття «обігові кошти», «оборотні активи», «оборотні фонди», «оборотний капітал». Так, відповідно до фінансових наук, капіталом вважають усі активи фірми й джерела їхнього формування, тоді як у чисто економічному аспекті капітал – це реальне майно, тобто засоби виробництва та предмети праці. Завдяки такому розмежуванню у літературі

з економіки категорія «оборотний капітал» стала тотожною категорії «оборотні виробничі фонди», а в літературі з фінансів – тотожною всім «оборотним коштам». Різні підходи до визначення сутності оборотних коштів подані в таблиці 1.

Інші автори визначають оборотний капітал як капітал, інвестований в оборотні активи підприємства. Тим самим стверджують, що оборотний капітал інвестують в оборотні активи як сфери виробництва, так і сфери обігу, відповідно, він складається з двох складників: оборотного виробничого капіталу та обігового капіталу.

Але багато вчених сходяться на думці, що більш правильний підхід той, який висвітлений у фінансовій літературі. Ще А. Сміт виділяв у складі оборотного капіталу грошові кошти. Відповідно до сучасної класифікації цей елемент входить у фонди обігу, виходить, не можна погодитися з тим, що він не є частиною оборотного капіталу. Рух капіталу завжди починається із грошей, але самі по собі гроші не є капіталом. Вони перетворюються в капітал в особливих умовах – у разі їхнього використання з метою одержання додаткових грошей. Оскільки кошти підприємств можуть бути розміщені на розрахунковому рахунку, вкладені в цінні папери, і на їхню суму відбувається нарахування відсотків, то буде правильним говорити про доходи, які приносять гроші їхньому власникові. Іншими словами, кошти підприємства є елементом оборотного капіталу.

Оборотні кошти не слід ототожнювати з матеріальними цінностями, в які вони вкладені, тобто оборотними засобами і засобами обігу. Оборотні засоби і засоби обігу виступають у вигляді засобів виробництва (сировина, матеріали, напівфабрикати тощо) і лише в незначній частині гроші (каса, поточний рахунок, кошти в розрахунках тощо). Оборотні кошти обслуговують економічний обіг оборотних засобів і засобів обігу підприємства. Оборотні кошти вкладаються у грошовій формі в сировину, матеріали, напівфабрикати, тару і в процесі виробництва продукції переходять у незавершене виробництво, потім у вигляді готової продукції зберігаються на складі, після чого відвантажуються покупцям і лише після надходження виручки від реалізації продукції знову повертаються у грошову форму.

Об'єктивна необхідність оборотних коштів зумовлена тим, що підприємства тільки після реалізації продукції можуть покрити витрати на їхнє виробництво. Тому, щоб почати вироб-

Підходи до визначення поняття «оборотні кошти»

Підхід	Автор	Поняття	Визначення
1. Грошові ресурси, вкладені до оборотних виробничих фондів і фондів обігу для забезпечення безперервного виробництва і реалізації виробленої продукції	Аранчій В.І.	Обігові кошти (оборотний капітал)	Кошти, витрачені на придбання чи виготовлення оборотних активів підприємства, які необхідні для забезпечення на підприємствах безперервності процесу виробництва і реалізації продукції та отримання прибутку.
	Покропивний С.Ф.	оборотні кошти	Сукупність грошових коштів підприємства, необхідних для формування й забезпечення кругообігу виробничих оборотних фондів та фондів обігу.
	Роштейна Л.О.	оборотні кошти	Грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні об'єднання для створення запасів сировини, матеріалів та інших матеріальних цінностей.
2. Активи, які на протязі одного виробничого циклу або одного календарного року можуть бути перетворені в гроші	Опарін В. М.	оборотні кошти	Являють собою ту частину фінансових ресурсів, яка постійно перебуває в обігу; спрямовуються на придбання сировини, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів та інших елементів виробничих запасів. Частина цих коштів перебуває у незавершеному виробництві та в готовій нереалізованій продукції.
	Юрій С І., Федосова В.М.	оборотний капітал	Грошові кошти і мобільні активи, що перетворюються на грошові кошти протягом одного виробничого циклу, які забезпечують неперервність процесу виробництва й обігу та отримання прибутку від звичайної діяльності.
	Ковальов В.В., Русак Н.А.	оборотний капітал	Мобільні активи підприємства, що є грошовими засобами або можуть бути перетворені в них протягом одного року або одного виробничого циклу.
	Зелгавіс І.В., Парфаняк П.О., Усатов І.А.	оборотний капітал	Грошові кошти і мобільні активи, які перетворюються в грошові кошти впродовж одного виробничого циклу, що забезпечує безперервність виробничого процесу й обороту та отримання прибутку.
	Білик М.Д.	оборотні активи	Група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями.
3. Авансована вартість у оборотні виробничі фонди і фонди обігу	Брігхем Є. Ф.	оборотний капітал	Інвестиція фірми у короткострокові активи – готівку, ліквідні цінні папери, товарно-матеріальні запаси і рахунки дебіторських заборгованостей.
	Слав'юк Р.А.	оборотні кошти (оборотний капітал)	Це частина капіталу підприємства, вкладеного в його поточні активи, сукупність оборотних виробничих фондів, фондів обігу, авансованих для забезпечення поточної діяльності.
	Поддєрьогін А.М.	Оборотний капітал (оборотні кошти)	Кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди й фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції й одержання прибутку.
	Смагін В.Н.	оборотні кошти	Кошти, які інвестуються підприємством у свої поточні операції

ництво, необхідно авансувати певні ресурси на здійснення витрат, а потім перенести їх на вартість виготовленої продукції, робіт, послуг. Цей процес здійснюють за допомогою оборотних коштів.

Оборотний капітал, як і оборотні кошти, вкладається в оборотні засоби і засоби обігу на всіх стадіях кругообігу, постійно перебуває в русі і забезпечує безперервність процесу виробництва продукції, виконує такі самі завдання, як і оборотні кошти.

Багато дослідників вживають також поняття «оборотні виробничі фонди» та «фонди обігу». Це пов'язано з тим, що в умовах товарно-грошових відносин матеріальні засоби підприємства виступають не лише в натуральній, але й у вартісній формі: «предмети праці в грошовій формі становлять виробничі оборотні фонди. До них на промислових підприємствах відносяться: сировина, матеріали, паливо, запаси, частини та інші матеріальні цінності».

До складу виробничих оборотних фондів відносяться також незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів. Основне призначення виробничих фондів полягає у забезпеченні планомірного та ритмічного процесу виробництва на підприємствах і об'єднаннях.

Окрім виробничих оборотних фондів, кожне підприємство має частину активів, що знаходиться у сфері обігу. Це готова продукція, грошові кошти на рахунках в банку і у касі підприємства, кошти в розрахунках тощо. Ця частина активів, оцінена в грошах, називається фондами обігу. Основне призначення фондів обігу полягає в забезпеченні грошовими коштами планомірного процесу обігу на підприємствах.

Оскільки у фінансах і фінансовій звітності основні й оборотні засоби відображаються у вартісному (грошовому) вираженні, то поняття «оборотних фондів» можна не вживати, а натомість використовувати поняття «оборотні засоби», розуміючи при цьому оборотні засоби в грошовому вираженні. Це допоможе уникнути розбіжностей у визначенні цих понять: одні економісти розуміють під оборотними фондами оборотні засоби в грошовому вираженні, інші – кошти, вкладені в оборотні засоби і засоби обігу; це все

при тому, що, даючи визначення оборотним засобам, говоримо, що вони повністю переносять свою вартість на вартість виготовленого продукту.

В умовах ринкової економіки фінансисти оперують частіше поняттям «капітал», який є для фінансиста-практика реальним об'єктом, на який він може постійно впливати з метою отримання нових доходів підприємства, в цій якості капітал для фінансиста – об'єктивний фактор виробництва. Отже, капітал – це частина фінансових ресурсів, що введена підприємством в обіг і приносить доходи від цього обігу.

Отже, оборотний капітал – це грошові кошти, вкладені в оборотні засоби і засоби обігу для того, щоб забезпечити процес виробництва й реалізації продукції і за сприятливих умов отримати прибуток.

Оборотні активи, як і інші фінансові категорії, розкривають свою сутність під час виконання відповідних функцій (рис. 1).

Виробнича функція забезпечує безперервність процесу виробництва за постійного процесу формування на підприємстві запасів матеріальних ресурсів. Платіжно-розрахункова функція оборотних активів передусім впливає на стан тієї частини коштів, яка вилучена до сфери обігу, впливає безпосередньо на стан розрахунків і загалом на грошовий обіг. Як свідчить вітчизняний досвід, в умовах розвитку ринкових відносин від платіжно-розрахункової дисципліни, своєчасності і повноти платежів і, відповідно, прояву зазначеної функції оборотних активів залежить загальний платіжний стан підприємства.

Оборотний капітал за величиною дорівнює обіговим коштам, і цю категорію можна подати у такому вигляді (рис. 2).

Склад і розміщення оборотного капіталу залежать від того, в якій сфері він функціонує: виробнича, торгово-посередницька, сфера послуг (у тому числі фінансова). На кожному конкретному підприємстві склад і структура оборотних активів є різними і залежать від типу виробництва, складу витрат на виробництво продукції, що виготовляється, матеріально-технічного постачання тощо. Наприклад, у середньому в структурі оборотних

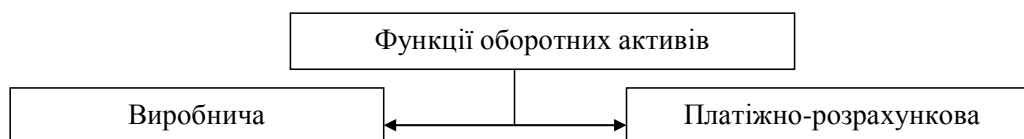

Рис. 1. Функції оборотних активів

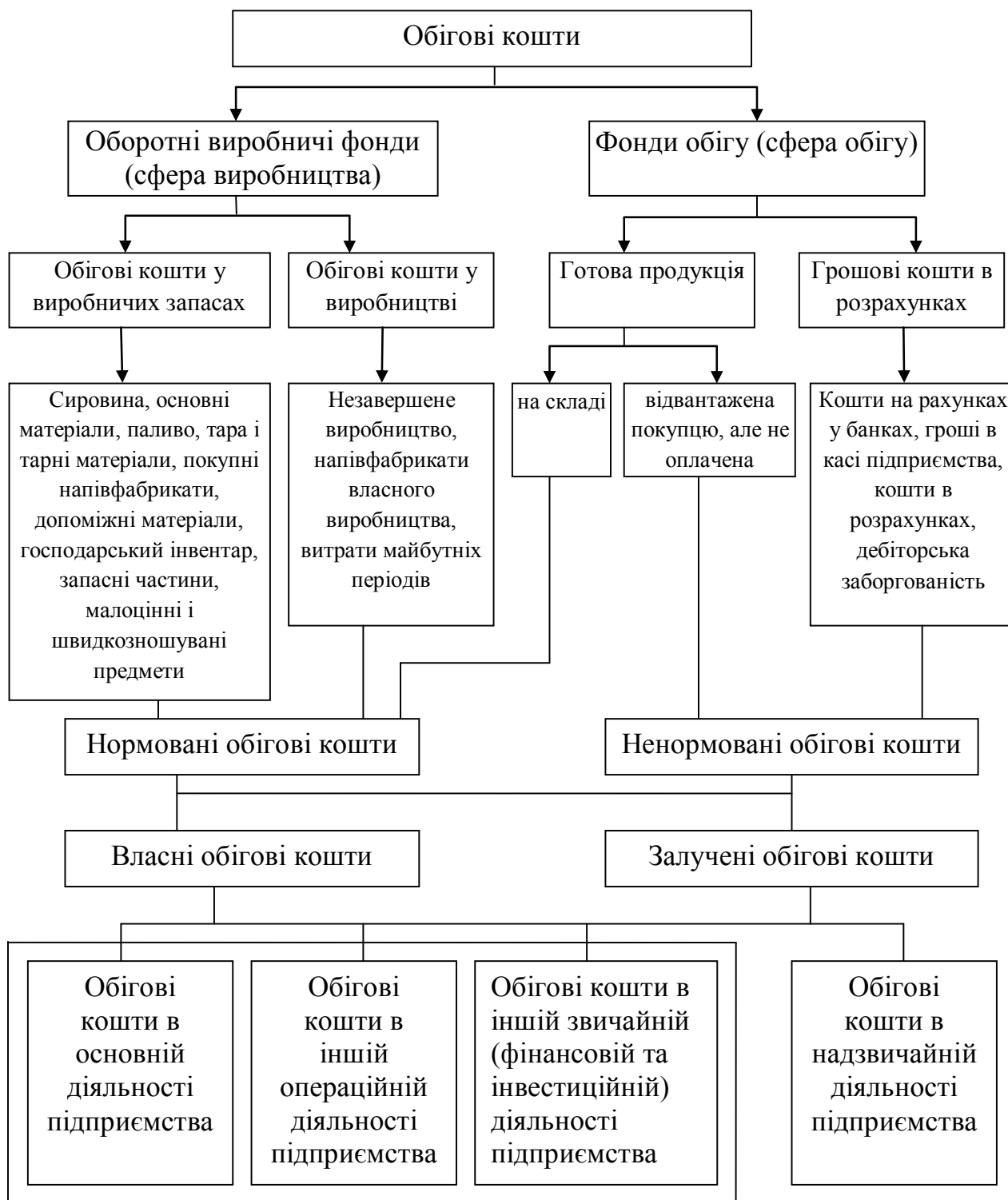

Рис. 2. Склад і розміщення обігових коштів

активів промисловості окремі їх елементи становлять: виробничі запаси – 60%; в т.ч. матеріали і сировина – 40%; незавершене виробництво – 21%; витрати майбутніх періодів – 4% тощо.

Структура оборотного капіталу визначається співвідношенням окремих його елемен-

тів і відбиває специфіку операційного циклу виробництва, а також те, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власних коштів і довгострокових кредитів, а яка – за рахунок короткострокових кредитів.

Частина оборотного капіталу при цьому постійно перебуває у сфері виробництва

(запаси сировини й матеріалів, незавершене виробництво, готова продукція на складі), інша частина – у сфері обігу (відвантажена продукція, дебіторська заборгованість, грошові кошти, цінні папери тощо). Очевидно, що величина й структура оборотних коштів зумовлена не тільки потребами виробництва, але й потребами обігу.

Також необхідно звернути увагу на те, що структура оборотного капіталу складається під впливом низки галузевих та інших факторів:

1) виробничих – склад і структура витрат на виробництво, його тип, характер виготовленої продукції, тривалість технологічного процесу та ін.;

2) особливостей закупівель матеріальних ресурсів – періодичність, регулярність і комплектність поставок, вид транспорту, питома вага комплектуючих виробів в обсязі споживання;

3) форм розрахунків із постачальниками й споживачами товарів;

4) попиту на продукцію цього підприємства, що впливає на величину готової продукції на складі і дебіторської заборгованості;

5) облікової політики підприємства.

До виробничих фондів належать: сировина, основні й допоміжні матеріали, напівфабрикати, паливо, тара, запасні частини для ремонтів, малоцінні і швидкозношувані предмети, незавершене виробництво, напівфабрикати власного виготовлення, витрати майбутніх періодів.

Фонди обігу – це залишки готової продукції на складі підприємств, відвантажені, але не оплачені покупцями товари, залишки коштів підприємств на поточному рахунку в банку, касі, у розрахунках, у дебіторській заборгованості, а також укладені в короткострокові цінні папери.

Співвідношення оборотних коштів, що перебувають у сфері виробництва й у сфері обігу, є неоднаковим у різних галузях народного господарства. Пояснюється це особливостями організації виробництва, постачання, збуту, а також системи розрахунків. Для забезпечення безперервності процесу виробництва і реалізації продукції необхідно досягти оптимального співвідношення оборотних коштів у сфері виробництва й обігу. При цьому підприємство зацікавлене у зменшенні оборотних коштів у сфері обігу за рахунок поліпшення системи постачання, раціональніших форм розрахунків.

Склад оборотних коштів у різних галузях господарства може мати певні особливості.

Так, у виробничій сфері основні статті оборотних коштів – це сировина, основні матеріали, незавершене виробництво, готова продукція. В окремих галузях промисловості є статті оборотних коштів, що характерні лише для них. Наприклад, у металургійній промисловості в оборотних коштах враховується змінне обладнання, а у добувних галузях до витрат майбутніх періодів включають витрати на гірничопідготовчі роботи.

Крім розподілу обігових коштів по функціональній своїй ролі в процесі виробництва (оборотні виробничі фонди й фонди обігу), у практиці планування, обліку й аналізу виділяють такі групи залежно від:

1) практики контролю, планування й управління – нормовані й ненормовані обігові кошти. На підприємстві можуть бути норми на виробничі запаси, напівфабрикати власного виробництва, готову продукцію;

2) джерел формування оборотного капіталу – власний оборотний капітал, позиковий оборотний капітал та додатково залучений оборотний капітал;

3) ліквідності (швидкості перетворення в грошові кошти) – абсолютно ліквідні засоби, швидко реалізовані оборотні засоби, повільно реалізовані оборотні засоби;

4) ступеня ризику вкладень капіталу – оборотний капітал із мінімальним ризиком вкладень (грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення); оборотний капітал із малим ризиком вкладень (дебіторська заборгованість, за винятком сумнівної), виробничі запаси (за винятком залежаних), залишки готової продукції й товарів (за винятком тих, які не користуються попитом); оборотний капітал із середнім ризиком вкладень (малоцінні й швидкозношувані предмети, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів); оборотний капітал з високим ризиком вкладень (сумнівна дебіторська заборгованість, залежані виробничі запаси, готова продукція й товари, що не користуються попитом);

5) матеріально-речовинного змісту – предмети праці (сировина, матеріали, паливо й ін.), готова продукція й товари, грошові кошти та кошти в розрахунках.

Фінансове становище підприємства перебуває в безпосередній залежності від того, наскільки швидко капітал, вкладений в активи, перетворюється в реальні гроші. Зростання неплатежів уповільнює ритмічну діяльність підприємства (закупівлю сировини, оплату праці й інші витрати, які фінансуються з виручки) і веде до збільшення дебіторської

заборгованості. Водночас зайве відволікання коштів у виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію приводить до омертвіння ресурсів і неефективного використання оборотного капіталу.

Оборотний капітал як економічна категорія характеризує складну систему як у якісному, так і в кількісному вираженнях.

Якісне трактування цієї категорії в сучасній економічній літературі подано декількома модифікаціями. Найчастіше оборотний капітал визначається як сукупність коштів, авансованих для створення оборотних виробничих фондів і фондів обігу, що забезпечують безперебійний обіг коштів, або як майнові цінності підприємства, які обслуговують поточну діяльність і повністю споживаються протягом одного виробничого циклу.

У цих визначеннях оборотний капітал поданий як синтетичне явище, різноманітне у грошово-матеріальному складі та динамічне за економічною суттю. Отже, оборотний капітал необхідно досліджувати як постійний рух грошово-матеріальних фондів підприємства в їх двоаспектному вираженні (джерела фінансування й напрями використання), які переходять з однієї форми в іншу, роблять процес циклічного обороту.

Кількісний вимір оборотного капіталу, який використовується для його оцінки, розглядають у статичному й динамічному станах. При цьому варто враховувати, що статична кількісна оцінка – це структура з елементів, пропорції яких змінюються.

Динамічність оборотного капіталу характеризується триєдиним проявом. Перший прояв динаміки оборотного капіталу – зміна питомої ваги кожного елемента оборотного капі-

талу в його загальній величині (як за джерелами фінансових ресурсів, відбитих у пасиві балансу, так і за структурою грошово-матеріальних форм, відбитих в активі балансу). Другий прояв динаміки оборотного капіталу полягає у зміні величини оборотного капіталу і його структурних складових елементів у часі. Третій прояв динаміки відбивається в циклічному кругообігу капіталу і його елементів й оцінюється з використанням коефіцієнтів оборотності.

Природна структурно-динамічна зміна оборотного капіталу вимагає застосування специфічних методів щодо виміру й оцінки його окремих складників під час їхньої взаємодії. Варто також брати до уваги той факт, що саме оборотний капітал у своєму постійному русі є «основним носієм» прибутку підприємства. Тому досліджувати оборотний капітал необхідно виходячи з його статички й динаміки, що забезпечують результативність виробничо-господарської діяльності (рис. 3).

Як економічне явище оборотний капітал є об'єктом управління, що повинне проявлятися в активному впливі на параметри його елементів з метою усунення небажаних відхилень від заданих оптимальних режимів роботи, у підтримці внутрішньої впорядкованості й динамічної рівноваги із зовнішнім середовищем.

Динаміка кожного елемента, що входить до складу оборотного капіталу, відбиває різноманітний індивідуальний їхній стан (абсолютну величину) і індивідуальні зміни (темпи росту й темпи приросту). У цьому проявляються закономірності імовірнісного характеру як наслідок дії внутрішніх і зовнішніх факторів. Це багато в чому визначає ступінь ризику

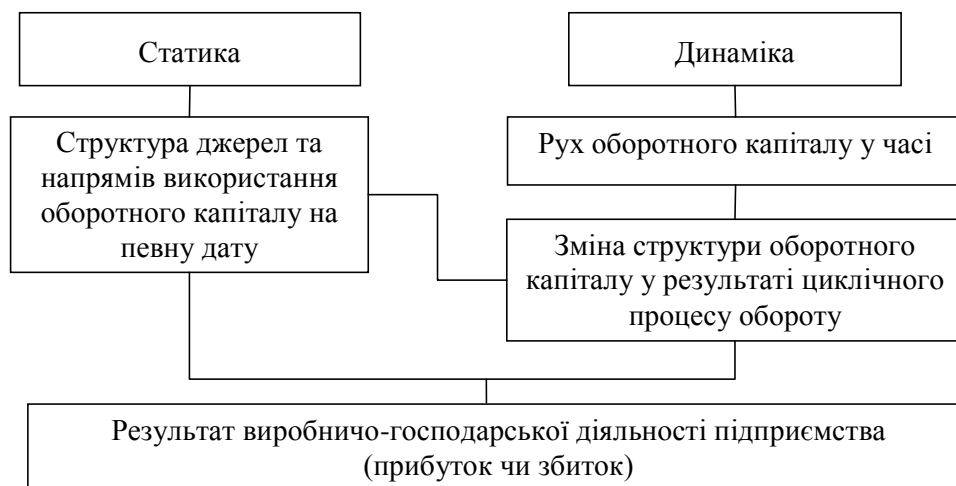

Рис. 3. Схема дослідження оборотного капіталу

роботи підприємства. Так, наприклад, неолік засобів для придбання виробничих запасів, накопичені значні суми засобів у незавершеному виробництві й готовій продукції, критичний обсяг короткострокової заборгованості різним суб'єктам господарювання й динаміка цих показників є потенційними негативними явищами, які можуть паралізувати виробничу діяльність підприємства, перервати виробничий цикл, привести до утруднень або неможливості роботи оплати за своїми заборгованостями, що в остаточному підсумку може стати причиною банкрутства.

Висновки. В економічній літературі є багато підходів до визначення сутності поняття «оборотні кошти». З наведених визначень обігових (оборотних) коштів та оборотного капіталу та

розкриття їхньої економічної суті можна дійти висновку, що це рівнозначні поняття за своєю економічною природою. Формування оборотних коштів повинно бути частиною комплексної політики управління фінансово-господарською діяльністю підприємств. Це має важливе значення для здійснення управління оборотними коштами та фінансовими ризиками підприємства.

Особливості структури оборотних коштів у різних галузях та вимушеність вітчизняних підприємств нести фінансові ризики через негативні системні чинники вітчизняної економіки вимагають пошуку нових підходів до оптимізації використання оборотних коштів з метою адаптації вітчизняних підприємств до сучасних умов господарювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия: Пер. с англ. / И. Ансофф; общ. ред. Ю.Н. Каптуревского. –СПб.: Издательство «Питер», 1999. 416 с.
2. Бриггем Ю.Ф. Энциклопедия финансового менеджмента / Ю.Ф. Бриггем. –М. : Экономика, 1998. С. 823.
3. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции, методы: пер. с француз. /общ. ред. Я.В. Вокколова // Б. Коласс. М. : Финансы, ЮНИТИ, 1997. 576 с.
4. Мездріков Ю.В. Аналіз джерел формування оборотного капіталу / Ю.В. Мездріков // Економічний аналіз : теорія і практика 2007. № 8. –С. 14–18.
5. Хохлов В.В. Оцінка ефективності використання фінансів підприємств в умовах ринкової економіки / В.В. Хохлов. М. : Вища школа, 2006. 212 с.
6. Бланк И.А. Управление использованием капитала / Бланк И.А. К. : Ника-Центр, Эльга, 2002. –566 с.
7. Кігель В.Р. Методи і моделі прийняття рішень в ринковій економіці: монографія / В.Р. Кігель. К. : ЦУЛ, 2003. 200 с.
8. Руденко А. В. Управление потоками капиталов у сучасній бізнес-моделі функціонування транснаціональних корпорацій : монографія / А.В. Руденко. К. : Кондор, 2004. 480 с.
9. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз об'єктів господарювання : монографія / Л.А. Лахтіонова. К. : КНЕУ, 2011. 387 с.

REFERENCES:

1. Ansoff I. New Corporate Strategy: Per. with the English. / Society. ed. N. Kapturevskoho. –SPb.: Publishing "Peter", 1999. – 416 p.
2. Bryhthem Y.F. Encyclopedia of finance management / Bryhthem Y.F. M.: Economy, 1998. P. 823.
3. Kolacs B. Management of enterprise's financial activity. Problems, concept, methods: Per. With the Frenchman. / Society. ed. Y. Vokolova. M.: Finance, Unity, 1997. 576 p.
4. Mezdrikov Y. Analysis of working capital sources / Mezdrikov Y. // Economic Analysis: Theory and Practice 2007. № 8. P. 14–18.
5. Khokhlov V. Estimation of efficiency finance companies in a market economy / Khokhlov V. – M.: High School, 2006. – 212 p.
6. Blank I. A. Management of using capital / Blank I. A. K.: Nika Center, Elga, 2002. 566 p.
7. Kigel V. R. Methods and models of decision making in a market economy: Monograph / Kigel V. R. K.: TSUL, 2003. 200 p.
8. Rudenko A. Managing Capital Flows in modern business operation model of transnational corporations: Monograph / Rudenko A. K.: Condor, 2004. – 480 p.
9. Lahtionova L.A. Financial analysis of economic agents: Monograph / Lahtionova L.A. K.: MBK, 2001. 387 p.

Theoretical aspects of optimization of working capital of the enterprise

Nasibova O.V.

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Finance and Credit,
Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

Prydatchenko B.Y.

Student, Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

In economic literature, there are many approaches to the definition of the essence of the concept of "working capital". From the above definitions of the reversible funds and working capital and from the disclosure of their economic substance, it can be concluded that these are equivalent concepts in their economic nature. The formation of working capital should be a part of integrated policy of management of financial and human resources activities of enterprises. This is important for management of working capital and financial risks of the enterprise.

A number of branch and other factors influence the structure of the working capital: production, features of procurement of material resources, forms of payments with suppliers and consumers of goods, demand for products of this enterprise, which affects the value of finished goods in stock and receivables, accounting policies of the enterprise.

The dynamism of working capital is characterized by a triple manifestation. The first manifestation of the dynamics of working capital – the change in the proportion of each element of working capital in its total value (as in

the sources of financial resources, reflected in the liabilities of the balance, and the structure of monetary assets, reflected in the asset balance). The second manifestation of the dynamics of working capital is to change the value of working capital and its structural components in time. The third manifestation of dynamics is reflected in the cycle of capital and its elements and is estimated using the coefficients of turnover.

The most important principle of optimizing the turnover of the company's funds is to establish the ratio of sources of working capital formation and directions of their placement. At the heart of this relationship is the approach of aligning the terms, which consists in reconciliation of the assets and liabilities' lifetime.

The particular qualities of the structure of working capital in various fields and the compulsion of domestic enterprises to bear financial risks through the negative systemic factors of the domestic economy require the search for new approaches to optimizing the use of working capital with the aim of adapting domestic enterprises to modern conditions of management.